

CZU: 331.567(478)

UDC: 331.567(478)

**PROVOCĂRI ALE ȘOMAJULUI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA:
ANALIZA TENDINTELOR ȘI
A MĂSURILOR DE COMBATERE**

**UNEMPLOYMENT CHALLENGES
IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA:
ANALYSIS OF TRENDS AND
COUNTERMEASURES**

Conf. univ. dr. Oxana BARBĂNEAGRĂ, ASEM
oxana.barbaneagra@ase.md
ORCID: 0009-0008-2567-0170

Asist. univ. drd. Eudochia JOMIR, ASEM
eudochia.jomir@ase.md
ORCID: 0000-0001-6556-6409

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2024.129.079>

Assoc. Prof. PhD Oxana BARBANEAGRA, ASEM
oxana.barbaneagra@ase.md
ORCID: 0009-0008-2567-0170

Univ. Assist., PhD cand. Eudochia JOMIR, ASEM
eudochia.jomir@ase.md
ORCID: 0000-0001-6556-6409

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2024.129.079>

Șomajul este un fenomen global, care include un dezechilibru economic și social profund, în special în economiile în tranziție, precum Republica Moldova. Lucrarea de față propune să exploreze efectele complexe ale șomajului asupra vieții sociale, psihologice și economice, evidențiind atât măsurile pasive (indemnizațiile de șomaj), cât și pe cele active (crearea de locuri de muncă, programe de formare profesională). Se argumentează că o strategie eficientă de combatere a șomajului trebuie să combine sprijinul financiar cu intervenții active, pentru a facilita reintegrarea rapidă pe piața muncii și pentru a îmbunătăți perspectivele șomerilor. Prezenta analiză este susținută de date furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, în concordanță cu metodologiile internaționale, subliniind impactul șomajului de lungă durată asupra nivelurilor de sărăcie și a perspectivelor de angajare în Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: șomaj, șomer, șomeri înregistrați, perioadă de șomaj, indemnizație de șomaj, piața muncii, măsuri pasive, măsuri active, loc de muncă.

JEL: J1, J2.

Introducere

Șomajul este un fenomen global ce prezintă un dezechilibru economic, determinat de excedentul de ofertă de muncă în raport cu cererea de muncă. Acesta, deși diferă de la o țară la alta, în ultimele decenii a devenit un fenomen permanent, dar nu exclude total și definitiv starea de ocupare deplină a forței de muncă.

Reducerea șomajului, integrarea persoanelor neangajate pe piața muncii constituie pro-

Unemployment is a global phenomenon, which includes a profound economic and social imbalance, especially in transition economies such as the Republic of Moldova. This paper proposes to explore the complex effects of unemployment on social, psychological and economic life, highlighting both passive measures (unemployment benefits) and active ones (job creation, vocational training programs). It argues that an effective strategy to combat unemployment must combine financial support with active interventions to facilitate rapid reintegration into the labor market and improve the prospects of the unemployed. This analysis is supported by data provided by the National Agency for Employment, in line with international methodologies, highlighting the impact of long-term unemployment on poverty levels and employment prospects in the Republic of Moldova.

Keywords: unemployment, unemployed, registered unemployed, period of unemployment, unemployment benefit, labor market, passive measures, active measures, job.

JEL: J1, J2.

Introduction

Unemployment is a global phenomenon of economic disequilibrium, caused by an excess of labour supply over labour demand. Although it varies from country to country, in recent decades it has become a permanent phenomenon, but it does not totally and definitively rule out full employment.

Reducing unemployment and integrating the unemployed into the labour market are acute societal problems, exacerbated by the unstable business climate because of the tur-

bleme acute ale societății, amplificate de instabilitatea climatului de afaceri, ca urmare a turbulențelor generate de crizele economico-financiare. Strategia Europa 2020 stabilește drept un deziderat primordial creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, iar obiectivul european de coeziune socială vizează minimizarea diferențelor de bunăstare de pe piețele muncii.

Fenomenul șomajului reprezintă o problemă socio-politică majoră, producând efecte negative atât la nivel de stat, cât și la nivel individual. Dat fiind faptul că șomerii nu contribuie la creșterea produsului intern brut (PIB), societatea suportă costurile asociate șomajului din contribuțiile la fondul de șomaj, iar la nivel individual – șomajul are un impact negativ asupra veniturilor familiale. Dincolo de consecințele negative asupra veniturilor, persoana ajunsă șomer pierde statutul său social, sursele de contact social, astfel acesta simte că nu mai este util în familie și în comunitate. Nu în ultimul rând, șomajul, mai ales cel de lungă durată (de peste 12 luni), reprezintă una dintre cauzele persistenței sărăciei.

Metode de cercetare aplicate

Studiul de față se bazează pe utilizarea metodelor fundamentale de cercetare, precum analiza și sinteza, observația directă și comparativă, inducția și deducția analitică. Analiza datelor statistice și a politicilor publice existente, privind ocuparea forței de muncă și șomajul în Republica Moldova, a permis identificarea principalelor provocări cu care se confruntă șomerii în perioada tranziției economice. Aplicând deducția analitică, s-a constatat influența insuficientă a măsurilor active de ocupare a forței de muncă asupra reintegrării rapide a șomerilor pe piața muncii.

Rezultate obținute și discuții

Șomajul afectează atât statele înalt dezvoltate, cât și pe cele aflate în tranziție, devenind o problemă socială majoră în ultimele decenii. În perioada pandemiei COVID-19, șomajul a afectat în mod special tinerii, femeile și persoanele cu un nivel redus de educație, dar trebuie de menționat că, și până la pandemia COVID-19, rata șomajului în Uniunea Europeană (UE) era una dintre cele mai mari din lume. Pandemia a agravat această situație, crescând numărul de șomeri și determinând o scădere a economiei europene. În acest context, guvernele din statele europene au intervenit cu politici pentru combaterea șomajului, cum ar fi subvenții pentru companii și programe de formare profesională pentru șomeri. La finele anului 2022, ca urmare a consecințelor

moil generated by the economic and financial crises. The Europe 2020 strategy sets increasing employment as a key challenge, while the European social cohesion objective aims to minimize the welfare gaps in the labour markets.

Unemployment is a major socio-political problem with negative effects at both the state and individual level. As the unemployed do not contribute to the growth of the Gross Domestic Product (GDP), society bears the costs associated with unemployment through contributions to the unemployment fund, and at the individual level – unemployment has a negative impact on family income. In addition to the negative consequences on income, the unemployed person loses social status, sources of social contact, and thus feels that he/she is no longer useful in the family and community. Finally, unemployment, especially long-term unemployment (over 12 months), is one of the causes of persistent poverty.

Research methodology

The present study is based on the use of fundamental research methods such as analysis and synthesis, direct and comparative observation, induction, and analytical deduction. The analysis of statistical data and existing public policies on employment and unemployment in the Republic of Moldova allowed the identification of the main challenges faced by the unemployed in the period of economic transition. Applying the analytical inference, it was found that active employment measures have insufficient influence on the rapid reintegration of the unemployed into the labour market.

Findings and discussions

Unemployment affects both highly developed and transition countries and has become a major social problem in recent decades. During the period of the COVID-19 pandemic, unemployment particularly affected young people, women, and people with a low level of education, but it should be noted that even before the COVID-19 pandemic, the unemployment rate in the European Union (EU) was one of the highest in the world. The pandemic aggravated this situation, increasing the number of unemployed and causing a downturn in the European economy. In this context, governments in European countries intervened with policies to combat unemployment, such as subsidies for companies and training programs for the unemployed. At the end of 2022, due to the consequences of the

războiului din Ucraina, s-a înregistrat o stagnare a economiei europene și o creștere semnificativă a inflației, însă piața muncii a rezistat presiunilor economice, iar rata șomajului a început să scadă, stabilindu-se la cota de 6% în luna mai 2024.

Conform datelor prezentate de Agerpres, în cifre absolute, 13,2 milioane de persoane din UE erau în șomaj în luna mai 2024, dintre care 11,078 milioane în țările care fac parte din zona euro. „Cele mai scăzute rate ale șomajului în Uniunea Europeană au fost raportate în Cehia (2,7%), Polonia (3%), Malta (3,2%) și Germania (3,3%). În contrast, cele mai ridicate rate ale șomajului s-au înregistrat în Spania (11,7%) și Grecia (10,6%). Rata șomajului de lungă durată în UE a scăzut de la 5,4% în 2014 la 2,3 în 2023” [3].

În literatura de specialitate, șomajul este definit ca o „stare de dezechilibru pe piața muncii, în cadrul căreia există un excedent de ofertă de muncă față de cererea de muncă, adică un surplus de populație activă care nu-și găsește un loc de muncă” [14]. Persoanele care nu-și pot găsi un loc de muncă se numesc șomeri. Conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM), „șomerii sunt persoanele de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință întrunesc simultan următoarele condiții: (a) nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri; (b) sunt în căutarea unui loc de muncă, utilizând în ultimele patru săptămâni diverse metode pentru a-l găsi; (c) sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă disponibil” [5].

În situația economică actuală, care se caracterizează prin scăderea puterii de cumpărare a consumatorilor, șomajul, dar și menținerea acestuia la un înalt nivel, afectează mediul de afaceri, reprezentând pentru acesta un risc. Impactul economic al șomajului se manifestă prin reducerea cheltuielilor de consum ale șomerilor, ceea ce generează scăderea creșterii economice, deoarece întreprinderile produc mai puțin, având o cerere mai mică pentru bunuri și servicii; cresc cheltuielile guvernamentale pentru indemnizațiile de șomaj și alte forme de asistență pentru șomeri, iar uneori aceste cheltuieli pot chiar influența creșterea datoriei publice; scad veniturile fiscale, deoarece șomerii nu plătesc impozite pe venit, din lipsa surselor de venituri.

Șomajul are un puternic impact social, afectând semnificativ sănătatea mintală a oamenilor și a bunăstării lor, iar stresul, depresia,

war in Ukraine, the European economy stagnated and inflation rose significantly, but the labour market resisted the economic pressures and the unemployment rate started to fall, stabilizing at 6% in May 2024.

According to Agerpres, in absolute figures, 13.2 million people in the EU were unemployed in May 2024, of which 11.078 million in eurozone countries, according to Agerpres. “The lowest unemployment rates in the EU were recorded in the Czech Republic (2.7%), Poland (3%), Malta (3.2%) and Germany (3.3%). At the opposite pole, the highest unemployment rates were recorded in Spain (11.7%) and Greece (10.6%). The long-term unemployment rate in the EU fell from 5.4% in 2014 to 2.3% in 2023” [3].

The literature defines unemployment as “a state of disequilibrium in the labour market in which there is an excess of labour supply over labour demand, i.e. a surplus of the active population that cannot find a job” [14]. People who cannot find a job are called unemployed. According to the definition of the International Labor Office (ILO), “the unemployed are persons aged 15 years and over who, during the reference period, simultaneously meet the following conditions: (a) are not employed and not engaged in an income-earning activity; (b) are looking for work, having used various methods to find a job in the last 4 weeks; (c) are available to start work in the next 15 days, if a job could be found immediately” [5].

In the current economic situation, which is characterized by a decline in consumer purchasing power, unemployment, as well as its persistently high level, affects the business environment and represents a risk for business. The economic impact of unemployment is manifested in reduced consumer spending by the unemployed, which leads to lower economic growth as businesses produce less and there is less demand for goods and services; increased government spending on unemployment benefits and other forms of assistance for the unemployed, and sometimes this spending can even influence the growth of public debt; lower tax revenues as the unemployed do not pay income taxes due to lack of sources of income.

Unemployment has a strong social impact, significantly affecting people's mental health and well-being, and stress, depression, anxiety can strain family relationships. High levels of unemployment can lead to social unrest and protests,

anxietatea pot tensiona relațiile familiale. Un nivel ridicat al șomajului poate conduce la tulburări sociale și proteste, instabilitate politică etc. În această ordine de idei, putem conchide că șomajul are și un puternic impact politic, deoarece oamenii se dezamăgesc de capacitatea guvernelor de a rezolva problemele legate de ocupare a forței de muncă și a unei politici de protecție socială.

Tot mai răspândit devine șomajul în rândul tinerilor, înregistrând o rată ridicată în majoritatea țărilor europene, care se soldează cu consecințe de lungă durată asupra carierei lor, respectiv asupra potențialului de câștig. Tinerii șomeri provin în special din zonele urbane și au, de obicei, studii liceale, profesionale sau chiar universitare. Printre motivele șomajului în rândul acestora se numără: lipsa locurilor de muncă destinate celor care intră pentru prima dată pe piața muncii; discrepanțele dintre cererea și oferta de forță de muncă; preferința angajatorilor pentru candidați cu experiență și tendința de a disponibiliza tinerii lucrători cu prioritate. Această situație se poate solda cu apariția unei „generații pierdute” de muncitori, care se confruntă cu dificultăți pentru a intra pe piața muncii, dar care ar putea să nu-și revină niciodată complet din punct de vedere economic. Cuantificarea efectelor fenomenului de șomaj confirmă necesitatea că statele moderne trebuie să reducă șomajul prin stimularea cererii agregate, ameliorarea politicilor de protecție socială și reformarea piețelor forței de muncă. Prin urmare, combaterea șomajului necesită voință politică și o intervenție fermă din partea statului.

În sursele de specialitate se evidențiază diverse instrumente de măsurare și analiză a șomajului, dintre care, cele mai des utilizate în diferite state sunt: recensământul populației, anchetele forței de muncă realizate în gospodării, diferitele înregistrări administrative (dosare de angajare, înregistrări ale asigurărilor de șomaj, dosare de securitate socială, liste de personal). În practică, datele obținute dintr-o sursă pot fi combinate cu cele din alte surse sau comparate între ele. Deși standardele internaționale nu recomandă, în mod special, nici o sursă de date, în practică s-a dovedit că cele mai precise informații se obțin în cadrul anchetelor forței de muncă în gospodării, utilizându-se metodologia Biroului Internațional al Muncii (BIM). Anchetele forței de muncă în gospodării sunt singura sursă de date care permite măsurarea concomi-

political instability, etc. In this vein, we can conclude that unemployment also has a strong political impact, as people become disillusioned with the ability of governments to solve employment and social protection policy problems.

Youth unemployment is becoming more and more widespread, with high rates in most European countries, with long-lasting consequences for young people's careers and earning potential. Unemployed young people come mainly from urban areas and usually have a high school, vocational or even university education. Reasons for their unemployment include: lack of jobs for first-time entrants to the labour market; mismatch between labour supply and demand; employers' preference for experienced candidates and a tendency to make young workers redundant as a priority. This may result in the emergence of a 'lost generation' of workers, who face difficulties in entering the labour market but may never fully recover economically. Quantifying the effects of unemployment confirms the need for modern countries to reduce unemployment by stimulating aggregate demand, improving social protection policies and reforming labour markets. Therefore, tackling unemployment requires political will and strong intervention from the state.

Various tools for measuring and analysing unemployment are available in specialized sources, with the most commonly used ones in different countries being: population censuses, household labour force surveys, conducted in households and various administrative records (employment records, unemployment insurance records, social security files, personnel lists). In practice, data obtained from one source can be combined with or compared with data from other sources. Although international standards do not specifically recommend any one data source, in practice it has been shown that the most accurate information is obtained from household labour force surveys using the International Labor Office (ILO) methodology. Household labour force surveys are the only data source that allows the simultaneous measurement of employment, unemployment, and economically inactive persons, although there are countries where all types of measurement are used, complementing each other, and reflecting different aspects of the labour market.

In the Republic of Moldova, the Labour Force Survey (LFS) is used to determine the

tentă a ocupării, a șomajului și a persoanelor inactive economic, deși există țări în care se utilizează toate tipurile de evaluare, care se completează reciproc și reflectă diferite aspecte ale pieței muncii.

În Republica Moldova se utilizează Ancheta Forței de Muncă în gospodării (AFM), care determină statutul de șomer în conformitate cu criteriile BIM, iar recunoașterea oficială a persoanelor ca șomeri se realizează prin decizia Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM), respectiv se calculează doi indicatori complementari – șomajul total și șomajul înregistrat. Pentru măsurarea și analiza șomajului se folosesc atât indicatorii *șomajului total* (conform metodologiei BIM), cât și ai *șomajului înregistrat*. Primul indicator este utilizat în principal pentru analiza șomajului, în timp ce al doilea servește la elaborarea strategiilor de reducere a sărăciei.

Indicatorii principali utilizați de Ancheta Forței de Muncă în Republica Moldova acoperă aspecte esențiale ale pieței muncii. Printre acestea se numără: forța de muncă, ocuparea, șomajul, inactivitatea, statutul profesional, activitățile economice, ocupațiile și orele de lucru. De asemenea, sunt incluse și variabile socio-demografice importante, precum: vârsta, sexul, nivelul de educație, starea civilă și mediul de reședință. AFM se adresează tuturor persoanelor din gospodăriile selectate, dar variabilele privind forța de muncă sunt colectate doar de la persoanele cu vârsta de 15+ ani. Cercetarea este realizată conform recomandărilor internaționale în domeniul statisticii muncii, adoptate de BIM. Metodologia AFM este, în mare parte, aliniată cu Regulamentul Cadru al UE pentru cercetarea forței de muncă.

Din experiența altor țări, conchidem că rezultatele analizei șomajului total și cel înregistrat au unele diferențe, care sunt tipice și pentru Republica Moldova, de aceea, utilizăm în acest demers științific indicatorul – șomaj total, determinat prin metodologia BIM.

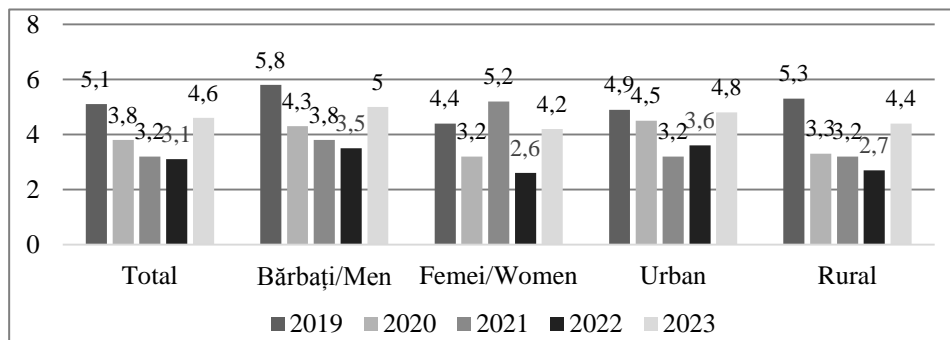
Potrivit AFM, *rata șomajului la nivel de țară a înregistrat în anul 2023 – 4,6%*, fiind mai mare cu 1,5 puncte procentuale față de nivelul anului 2022 (3,1%). Rata șomajului la bărbați a fost de 5,0%, la femei de 4,8%, în mediul urban – 4,8% și în mediul rural – 4,4% (figura 1) [5].

status of unemployed in accordance with the ILO criteria, and the official recognition of persons as unemployed is carried out by decision of the National Employment Agency (ANOFM), respectively two complementary indicators are calculated – *total unemployment* and *registered unemployment*. Both total unemployment (according to the ILO methodology) and registered unemployment indicators are used to measure and analyse unemployment. The first indicator is mainly used for the analysis of unemployment, while the second indicator is used for the design of poverty reduction strategies.

The main indicators of the LFS, which are used in the Republic of Moldova, include the main labour market characteristics such as labour force, employment, unemployment, inactivity, occupational status, economic activities, occupations, hours of work and other labour market variables, as well as important socio-demographic characteristics such as age, gender, educational attainment, marital status, and residence. The LFS has as its target population all persons in selected households, while labour force variables are collected only for persons aged 15 years and over. The survey is conducted in accordance with the current international recommendations in the field of labour statistics adopted by the ILO. The LFS methodology is largely aligned with the EU Framework Regulation for Labor Force Research.

From the experience of other countries, we conclude that the results of analysing total and registered unemployment have some differences, which are also typical for the Republic of Moldova, that is why we use in this scientific approach the indicator – total unemployment, determined by the ILO methodology.

According to the LFS the *unemployment rate at the country level in 2023 – 4.6%*, which was 1.5 percentage points higher than in 2022 (3.1%). The unemployment rate for men was 5.0%, for women – 4.8%, in urban areas – 4.8% and in rural areas – 4.4% (figure 1) [5].

**Figura 1. Rata șomajului pe sexe și medii, anii 2019-2023/
Figure 1. Unemployment rates by gender and environment, 2019-2023/**

*Sursa: forța de muncă: ocuparea și șomajul în anul 2023 [5]/
Source: labor force: employment and unemployment in 2023 [5]*

Rata șomajului în rândul populației de 20-64 de ani a fost de 4,6% (comparativ cu 3,1% în 2022). La bărbați, acest indicator a ajuns la 5,0%, la femei – la 4,2%, în mediul urban la 4,9% și în mediul rural la 4,3%.

Rata șomajului în rândul tinerilor de 15-24 de ani a fost de 11,5%, cu 11,7% la bărbați și 11,2% la femei. Acest indicator a variat semnificativ între mediul rural (14,6%) și mediul urban (9,4%). În grupa de vârstă 15-29 de ani, rata șomajului a fost de 7,5%, cu 8,8% pentru femei și 6,4% pentru bărbați.

Rata șomajului în rândul persoanelor cu dizabilități a fost de 7,2%, cu 9,3% la bărbați și 5,0% la femei. În mediul urban, acest indicator a ajuns la 18,0%, în timp ce în mediul rural a fost de doar 1,0%. [5].

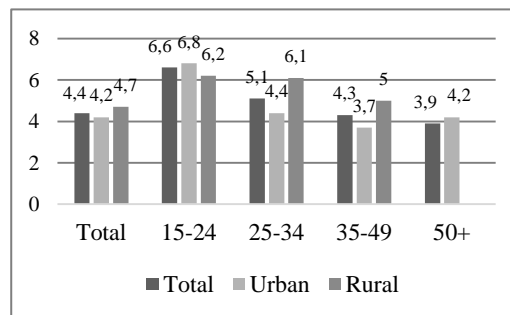
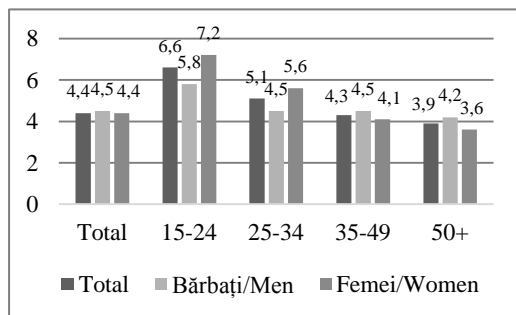
Rata șomajului în trimestrul I al anului 2024 „la nivel de țară a înregistrat valoarea de 4,4%, fiind în descreștere cu 1,1 puncte procentuale față de nivelul trimestrului I al anului 2023 (5,5%). Rata șomajului la bărbați a fost de 4,5%, iar la femei – de 4,4%, în mediul rural – 4,7% și în mediul urban – 4,2%” (figura 2) [6].

The unemployment rate for individuals aged 20-64 was 4.6% (in 2022 – 3.1%), 5.0% for men, 4.2% for women, 4.9% in urban areas and 4.3% in rural areas.

The unemployment rate among individuals aged 15 – 24 was 11.5%, 11.7% for men and 11.2% for women. This indicator varied widely by environment in rural areas (14.6%) and in urban areas (9.4%). In the 15-29 age group this indicator was 7.5%, women – 8.8%, men – 6.4%.

Among people with disabilities the unemployment rate was 7.2%, including 9.3% for men and 5.0% for women, 18.0% in urban areas and 1.0% in rural areas [5].

Unemployment rate in the first quarter of 2024 “at the country level amounted to 4.4%, decreasing by 1.1 percentage points compared to the level in the first quarter of 2023 (5.5%). The unemployment rate for men was 4.5%, for women – 4.4%, in rural areas – 4.7% and in urban areas – 4.2%” (figure 2) [6].

**Figura 2. Rata șomajului pe grupe de vârstă, în funcție de sexe și medii, trimestrul I 2024/
Figure 2. Unemployment rate by age groups, by gender and living environment, Q1 2024**

*Sursa: forța de muncă: ocuparea și șomajul în trimestrul I 2024 [6]/
Source: labor force: employment and unemployment in Q1 2024 [6]*

După cum denotă indicii, șomajul afectează în egală măsură populația din mediul urban și cel rural, însă comunitățile rurale sunt mai afectate, având mai multă populație îmbătrânită și migrația celor apti de muncă fiind mai mare, astfel determinându-se dezvoltarea tot mai accentuată a grupurilor sociale de risc. Numărul șomerilor, estimat conform definiției BIM, „a fost în anul 2023 de 42,6 mii, fiind în creștere față de nivelul anului 2022 (27,7 mii). Șomajul a afectat într-o proporție mai mare bărbații, care au constituit 54,6% din totalul șomerilor, și persoanele din mediul rural – în proporție de 51,1%” [6]. Numărul șomerilor oficial înregistrați la ANOFM la 1 ianuarie 2024 a constituit 8,9 mii persoane.

În primul trimestru al anului 2024, numărul șomerilor estimat, conform definiției BIM, „a fost de cca 39,7 mii de persoane, fiind mai mic cu 11,1 mii persoane față de nivelul trimestrului I 2023 (50,8 mii de persoane). Șomajul a afectat într-o proporție mai mare femeile, care au constituit 51,5% din total șomeri și persoanele din mediul rural – 52,4%” [6]. Numărul șomerilor oficial înregistrați la ANOFM, la 1 aprilie 2024, a constituit 6,7 mii persoane.

Profilul șomerilor înregistrați. Potrivit datelor ANOFM, în anul 2023 au fost înregistrate 26,5 mii de persoane în căutarea unui loc de muncă cu statut de șomer, reprezentând o scădere de 24% față de 2022. Dintre acești șomeri, 64% nu dețineau o calificare profesională, fiind cu 4 puncte procentuale mai puțini decât în 2022, când procentul era de 68%. Spre deosebire de tendințele de creștere a numărului de șomeri înregistrați, care nu aveau o calificare profesională, pe parcursul ultimilor ani, anul 2023 se caracterizează printr-o scădere a acestora.

Analizând structura șomerilor înregistrați pe grupe de vârstă, se constată că cei mai afectați au fost cei cu vârsta cuprinsă între 35-49 ani (39%), urmați de cei cu vârsta 56+ ani și 25-34 ani cu 19%, 50-55 ani (15%) și tinerii de 16-24 ani cu 8%. Spre deosebire de tendințele anterioare de scădere a ponderii tinerilor șomeri, care se înregistrau la subdiviziunile teritoriale în căutarea unui loc de muncă pe parcursul ultimilor ani, în 2023 s-au inversat lucrurile, numărul persoanelor tinere este într-o creștere ușoară, iar a celor cu vârsta de 50+ este în scădere [1].

Structura șomerilor, conform studiilor, demonstrează că, din totalul șomerilor înregistrați – 53% sunt persoane cu nivel de studii gimnaziale sau primare. „În ceea ce privește distri-

As the indicators show, unemployment affects urban and rural populations equally, but rural communities are more affected, with an ageing population, which is also affected by the migration of those able to work, leading to the development of social groups at risk. The number of unemployed people, estimated according to the ILO definition, “was 42.6 thousand in 2023, which is an increase compared to the level in 2022 (27.7 thousand). Unemployment affected in a higher proportion men, who accounted for 54.6% of the total unemployed, and people in rural areas – 51.1%” [6]. The number of unemployed officially registered with the ANOFM on January 1, 2024 amounted to 8.9 thousand people.

In the first quarter of 2024, the estimated number of unemployed persons, as defined by the BIM, “was about 39.7 thousand persons, 11.1 thousand persons less than in the first quarter of 2023 (50.8 thousand persons). Unemployment affected in a higher proportion women, who accounted for 51.5% of the total unemployed, and people in rural areas – 52.4%” [6]. The number of unemployed officially registered with the ANOFM on April 1, 2024 amounted to 6.7 thousand persons.

Profile of registered unemployed. According to ANOFM data, in 2023 there were 26.5 thousand jobseekers registered as unemployed, representing a 24% decrease from 2022. Of these unemployed, 64% did not have a job qualification, 4 percentage points lower than in 2022, when the percentage was 68%. In contrast to the upward trend in the number of registered unemployed who did not have a vocational qualification over the last few years, 2023 is characterized by a decrease.

Analysing the structure of the registered unemployed by age groups, it can be seen that the most affected were those aged 35-49 (39%), followed by those aged 56+ and 25-34 with 19%, 50-55 (15%) and aged 16-24 with 8%. In contrast to previous trends of a decreasing share of unemployed young people, which the territorial subdivisions had been recording in job seekers over the last few years, in 2023 things have reversed, with the number of young people slightly increasing and those aged 50+ decreasing [1].

The structure of the unemployed, according to studies, shows that out of the total number of registered unemployed, – 53% are people with secondary or primary education. “In

buția pe sexe, se constată că ponderea femeilor este de 48%, iar 52% sunt bărbații (). Ponderea persoanelor din mediul rural a fost de 63% în comparație cu cea din mediul urban de 37 %” [1].

Dacă este să analizăm durata perioadei de șomaj, atunci constatăm că 65%, adică majoritatea șomerilor, sunt afectați de șomaj pe o durată de până la 6 luni; 25% pe o durată cuprinsă între 6 și 12 luni; 8% între 12-24 luni și 1% depășesc 24 luni. Se observă că în șomajul de lungă durată se află preponderent persoanele cu vârsta 50+ (54%), care se încadrează mai greu în câmpul muncii [1].

Principiile de bază de înregistrare a șomerilor în Republica Moldova sunt stabilite prin Legea nr. 105 din 14-06-2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj [8, art.20]. Pentru obținerea statutului de șomer, persoanele trebuie să se înregistreze la una dintre subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă ale ANOFM. Înregistrarea se poate realiza atât fizic, prin intermediul subdiviziunilor teritoriale, cu sprijinul specialiștilor din cadrul Centrelor Unificate de Prestare a Serviciilor Publice, precum și online sau accesând platforma www.e-iss.anofm.md.

Dacă persoana nu întrunește cumulativ condițiile de înregistrare cu statut de șomer, aceasta poate fi înregistrată, în baza cererii depuse la subdiviziunea teritorială sau prin intermediul echipelor mobile, ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă.

Potrivit legii nr. 105/2018, „oficial, sunt recunoscuți șomeri cetățenii apți de muncă, care nu au loc de muncă și câștiguri, sunt înregistrați la ANOFM în scopul de a găsi un loc de muncă potrivit, caută un loc de muncă și sunt disponibili să înceapă lucrul” [8]. Observăm, deci, că nu oricine poate fi clasificat ca șomer în conformitate cu standardele BIM sau are dreptul de a obține statutul oficial de șomer.

Persoanele care dobândesc statutul de șomer au dreptul la indemnizația de șomaj. „Cuantumul indemnizației de șomaj este de 40% din venitul mediu lunar asigurat al persoanei, realizat în ultimele 12 luni din ultimele 24 de luni calendaristice premergătoare datei înregistrării” [8]. Este important de precizat, că „cuantumul indemnizației de șomaj nu poate depăși cuantumul salariului mediu lunar pe economie pentru anul precedent” [8, art.45].

Pe lângă indemnizația de șomaj, șomerii beneficiază de suport pentru identificarea și ocu-

terms of gender distribution, it is found that the share of women is 48% and 52% are men. The share of people in rural areas was 63% compared to 37% in urban areas” [1].

If we are to analyse the duration of the period of unemployment, then we find that 65%, i.e. the majority of the unemployed are unemployed for up to 6 months; 25% stay from 6 to 12 months; 8% (12-24 months) and 1% for more than 24 months. It can be observed that the long-term unemployed are predominantly people aged 50+ (54%), who find it more difficult to enter the labour market [1].

The basic principles of registration of unemployed persons in the Republic of Moldova are established by the Law No. 105 of 14-06-2018 on employment promotion and unemployment insurance [8, art.20]. In order to obtain the status of unemployed person, individuals must register at one of the territorial subdivisions for employment of the ANOFM. Registration can be done both physically, through the territorial subdivisions, with the support of specialists from the Unified Public Service Delivery Centers, and online or by accessing the platform www.e-iss.anofm.md.

If the person does not meet all the conditions for registration as unemployed, he/she can be registered as a jobseeker based of an application submitted to the territorial subdivision or through mobile teams.

According to Law no. 105/2018, “officially, unemployed are recognized as able-bodied citizens who are unemployed, have no job and earnings, are registered with ANOFM in order to find a suitable job, are looking for a job and are available to start work” [8]. We note therefore that not everyone can be classified as unemployed according to ILO standards or has the right to obtain official unemployed status.

Persons who become unemployed are entitled to unemployment benefit. “The amount of the unemployment benefit is 40% of the person's average monthly insured income, realized during the last 12 months out of the last 24 calendar months preceding the date of registration” [8]. It is important to note that “the amount of the unemployment benefit may not exceed the amount of the average monthly wage in the economy for the previous year” [8, art.45].

In addition to unemployment benefits, unemployed people receive support in finding and finding a job. In this regard, we specify that

parea unui loc de muncă. În acest sens, precizăm că persoana înregistrată cu statut de șomer este obligată, sub riscul pierderii acestui statut, să se prezinte o dată la 30 de zile calendaristice, „conform programării, la subdiviziunea teritorială la care este înregistrată, precum și la solicitarea acesteia, pentru a primi sprijin în vederea încadrării în muncă” [8].

Conform prevederilor legale, în procesul de acordare a indemnizației de șomaj sunt implicate două instituții, ANOFM și Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS). Prin urmare, ANOFM, conform prevederilor Legii 105/2018, „stabilește dreptul la indemnizația de șomaj și emite decizii de acordare a acestui drept, iar datele din aceste decizii sunt transmise către CNAS, în baza conexiunilor intersistemice securizate, pentru calculul cuantumului indemnizației de șomaj, stabilirea perioadei și plata indemnizației de șomaj” [11].

Măsurile adoptate pentru combaterea șomajului urmăresc, ca și obiectiv final, angajarea în câmpul muncii, adică indemnizațiile de șomaj, care se acordă lunar pe o perioadă maximă de 12 luni, precum și măsurile de ocupare a forței de muncă, trebuie să contribuie la promovarea disciplinei angajării, liber alese. Venitul provenit din indemnizația de șomaj trebuie să asigure stimularea fiecărei persoane de a participa activ pe piața muncii, dar și evitarea constrângerii de a accepta un loc de muncă pentru un salariu situat sub un anumit minim.

Prin intermediul indemnizației de șomaj, o persoană aptă de muncă cu statut de șomer primește resursele necesare pentru a-și asigura un nivel minim de existență, stimulându-l astfel în eforturile de a găsi un loc de muncă. De asemenea, șomerul poate beneficia din nou de indemnizația de șomaj, cu condiția de a fi realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 12 luni după încetarea plății indemnizației de șomaj, conform prevederilor din art. 49 lit. a) al Legii nr.105/2018.

Deducem două efecte semnificative ale indemnizațiilor de șomaj: primul influențează intensitatea căutării locului de muncă; al doilea, prin oferirea unor beneficii generoase, face șomajul mai puțin dur și tinde să crească salariile negociate, însă ambele duc la creșterea duratei șomajului. Totodată, indemnizațiile de șomaj reprezintă o cauză a rigidității pieței muncii și a ratelor ridicate ale șomajului. În plus, indemnizația de șomaj nu rezolvă problema șomajului

the person registered as unemployed is obliged, at the risk of losing this status, to present himself/herself once every 30 calendar days, “according to the schedule, at the territorial subdivision where he/she is registered, as well as at his/her request, in order to receive support for employment” [8].

According to the legal provisions, two institutions are involved in the process of granting unemployment benefits, ANOFM and the National Social Insurance House (CNAS). Therefore, ANOFM, according to Law 105/2018, “establishes the right to unemployment benefits and issues decisions granting this right, and the data from these decisions are transmitted to CNAS, based on secure inter-system connections, for the calculation of the amount of unemployment benefits, the determination of the period and the payment of unemployment benefits” [11].

The measures adopted to combat unemployment are aimed, as an ultimate objective, at employment, i.e. unemployment benefits, which are granted monthly for a maximum period of 12 months, and employment measures must contribute to promoting full, freely chosen employment. The income from unemployment benefit must ensure that every individual is encouraged to participate actively in the labour market, but also to avoid being forced to accept a job for a wage below a certain minimum.

Unemployment benefit provides a capable unemployed person with the necessary resources to ensure a minimum level of subsistence, thus stimulating his or her efforts to find a job. Also, the unemployed person may again receive unemployment benefit, provided that he/she has completed a contribution period of at least 12 months after the cessation of unemployment benefit payment, as provided for in Article 49 (a) of Law no.105/2018.

We deduce two significant effects of unemployment benefits: the first influences the intensity of job search; the second, by offering generous benefits, makes unemployment less harsh and tends to increase negotiated wages, but both lead to an increase in the duration of unemployment. Unemployment benefits are also a cause of labour market rigidities and high unemployment rates. In addition, unemployment benefits do not solve the problem of long-term unemployment, which is considerably more widespread than a few decades ago, especially among the low-skilled.

de lungă durată, fenomen care este considerabil mai extins decât acum câteva decenii, în special în rândul celor care dispun de calificări reduse.

În această ordine de idei, este de remarcă că beneficiile pasive pierd teren în mai multe țări. În cele mai dezvoltate state de bunăstare din Europa, acestea au scăzut cu 10-20% comparativ cu salariile minime. Scăderea nu s-a produs doar în țările cu niveluri ridicate de beneficii, cum este cazul Suediei și Olandei, ci și în cazul statelor cu niveluri mai reduse, precum Germania sau Belgia [9]. Majoritatea țărilor europene au început să lupte cu fenomenul șomajului, complementând măsurile pasive cu cele active.

În acest context, șomerii trebuie să înțeleagă că indemnizația de șomaj sau sprijinul financiar acordat de guvern poartă un caracter stimulator, pentru a impulsiona forța de muncă la un comportament activ în găsirea unui loc de muncă sau menținerea acestuia, pentru reintegrarea profesională pe piața muncii. Prin urmare, atunci când vorbim de bunăstarea șomerilor, avem în vedere nu doar indemnizația de șomaj în timpul perioadei de șomaj, dar și măsurile active, care facilitează integrarea sau reintegrarea pe piața muncii prin intermediul stagiilor profesionale, cursurilor de formare profesională, crearea de noi locuri de muncă, sprijin în demararea afacerilor pentru șomeri.

Deși indemnizațiile de șomaj nu sunt menite să compenseze în totalitate pierderea veniturilor, iar perioada de sprijin este limitată, programele generoase ale statutului pot atenua consecințele negative ale șomajului. Măsurile active implementate de guvern considerăm că sunt mult mai importante, dat fiind faptul că șomerii obțin șanse mai mari de a se angaja cât mai repede în câmpul muncii. Astfel, pentru persoanele înregistrate cu statut de șomer se întreprind următoarele măsuri:

Cursuri de formare profesională pe bază de voucher destinate persoanelor cu statut de șomer. Persoanele instruite în cadrul acestor cursuri pe bază de voucher beneficiază de: „bursă lunară neimpozabilă, în cuantum de 35% din salariul mediu lunar pe economie pentru anul precedent, care se acordă proporțional frecvenței la cursurile de formare profesională” [7]. De exemplu, pe parcursul anului 2024 (situația se prezintă până la 31 iulie 2024), 400 șomeri au absolvit cursurile de formare profesională pe bază de voucher, din care 312 femei (78,0%), 239 absolvenți au fost plasați în câmpul muncii

In this vein, it is worth noting that passive benefits are losing ground in several countries. In the most developed welfare states in Europe, they have fallen by 10-20% compared to minimum wages. The decline has not only occurred in countries with high benefit levels, such as Sweden and the Netherlands, but also in countries with lower benefit levels, such as Germany and Belgium [9]. Most European countries have started to tackle unemployment by complementing passive with active measures.

In this context, the unemployed must understand that the unemployment benefit or financial support granted by the government has an incentive character, to stimulate the workforce to be active in finding a job or keeping a job, for professional reintegration into the labour market. Therefore, when we talk about the welfare of the unemployed, we consider not only unemployment benefit during the period of unemployment, but also active measures, which facilitate integration or reintegration into the labour market through vocational traineeships, vocational training courses, creation of new jobs, business start-up support for the unemployed.

Although unemployment benefits are not intended to fully compensate for loss of income and the period of support is limited, the generous programs of the statute can mitigate the negative consequences of unemployment. The active measures implemented by the government we consider to be much more important, as the unemployed get a better chance to get into work as soon as possible. Thus, the following measures are undertaken for registered unemployed persons:

Voucher-based vocational training courses for unemployed people. Unemployed persons trained in the voucher-based vocational training measure benefit from: “a non-taxable monthly grant of 35% of the average monthly wage in the economy for the previous year, which is awarded in proportion to the frequency of attendance at the training courses.” [7]. For example, during 2024 (the situation is presented up to July 31, 2024), 400 unemployed persons completed voucher-based vocational training courses, 312 of them women (78.0%), 239 graduates were placed in the labour market (59.8%); 566 unemployed persons were enrolled in voucher-based vocational training courses, 289 unemployed persons are attending vocational training courses [13].

(59,8%); 566 șomeri au fost înmatriculați la cursuri de formare profesională pe bază de voucher, iar 289 șomeri urmau, însă, cursurile de formare profesională [13].

Instruirea la locul de muncă reprezintă este un proces de formare profesională destinat șomerilor, având ca scop dobândirea cunoștințelor, abilităților, competențelor și calificărilor necesare pentru a găsi un loc de muncă [6]. Conform situației statistice a șomajului înregistrat la 1 iulie 2024, 2 șomeri au absolvit instruirea la locul de muncă în cadrul unității, 26 șomeri au fost înmatriculați de la începutul anului, iar pentru 8 angajatori s-au emis decizii de acordare a subvențiilor privind antrenarea șomerilor în instruirea la locul de muncă [13].

Stagiile profesionale reprezintă măsuri de formare profesională destinate să ajute șomerii să-și dezvolte abilitățile practice și să-și consolideze competențele. Acestea au scopul de a crește nivelul de competență practică, pentru a răspunde cerințelor de personal calificat ale angajatorilor. Un stagiul profesional durează până la 4 luni. De exemplu, pe parcursul anului 2024 (situația se prezintă până la 31 iulie 2024), „79 șomeri sunt beneficiari ai stagiului profesional pe o perioadă de până la 4 luni, dintre care 62 femei (78,5%), 48 absolvenți au fost încadrați în câmpul muncii (60,8%), 82 șomeri au fost înmatriculați la formarea profesională prin stagiul profesional, 10 șomeri urmau stagiul profesional la finele lunii iulie, iar pentru 60 angajatori s-au emis decizii de acordare a subvențiilor privind antrenarea șomerilor la stagiul profesional” [13].

Măsuri de subvenționare a locurilor de muncă – se organizează pentru șomerii care necesită suport suplimentar pe piața muncii, în special referindu-se la șomerii de lungă durată, în scopul facilitării integrării acestora în câmpul muncii. Astfel, angajatorii care recrutează șomeri primesc subvenții lunare de 80% din salariul de bază prevăzut în contractul individual de muncă, dar nu mai mult de 50% din salariul mediu lunar pe economie din anul precedent. Subvenția se acordă pe un termen de 6 luni, pentru fiecare șomer angajat, în scopul compensării parțiale a salariului șomerului angajat. De exemplu, pe parcursul anului 2024 (situația se prezintă până la 31 iulie 2024), 170 șomeri au fost angajați în rezultatul subvenționării locurilor de muncă, dintre care 66 femei (42,0%), iar 126 angajatori beneficiază de subvenții [13].

On-the-job training is a vocational training process for the unemployed, aimed at acquiring the knowledge, skills, competences and qualifications necessary to find a job [6]. According to the statistical situation of unemployment registered on July 1, 2024, 2 unemployed persons have completed on-the-job training in the unit, 26 unemployed persons have been enrolled since the beginning of the year, and 8 employers have been issued decisions on subsidies for training unemployed persons in on-the-job training [13].

Traineeships are vocational training measures designed to help unemployed people develop their practical skills and enhance their competences. They aim to increase the level of practical competence in order to meet employers' requirements for qualified staff. A vocational traineeship lasts up to 4 months. For example, during 2024 (the situation is presented until July 31, 2024), “79 unemployed are beneficiaries of vocational traineeship for up to 4 months, 62 of them women (78.5%), 48 graduates were employed (60.8%), 82 unemployed people were enrolled in vocational training through the vocational traineeship, 10 unemployed people were following the vocational traineeship at the end of July, and 60 employers were issued decisions on granting subsidies for training unemployed people in vocational traineeship” [13].

Job subsidy measures – are organized for the unemployed who need additional support on the labour market, particularly the long-term unemployed, to facilitate their integration into the labour market. Thus, employers who recruit unemployed persons receive a monthly subsidy of 80% of the basic salary stipulated in the individual employment contract, but not more than 50% of the average monthly wage in the economy in the previous year. The subsidy is granted for a period of 6 months, for each unemployed person employed, to partially compensate the wage of the unemployed person employed. For example, during 2024 (the situation is presented up to July 31, 2024), 170 unemployed were hired because of job subsidization, of which 66 were women (42.0%), and 126 employers receive subsidies [13].

Unemployment in the Republic of Moldova can be considered as one of the main causes of poverty, given the fact, that people who are not employed have low incomes, or no income,

Șomajul în Republica Moldova poate fi considerat drept una dintre cauzele principale ale sărăciei, dat fiind faptul că persoanele care nu sunt angajate în câmpul muncii au venituri mici sau nu le au deloc, doar uneori având venituri ocazionale, or aceste condiții expun șomerii riscului de sărăcie.

La nivel național, ca document important care prefigurează coordonatele eforturilor de susținere a măsurilor de creștere a ocupării forței de muncă, prin integrarea șomerilor în câmpul muncii, se prezintă Programul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă pe anii 2022-2026, care a stabilit pentru orizontul anului 2026 atingerea țintei de 45% de ocupare, iar rata șomajului de 3,0%.

Politicile de intervenție pe piața muncii se concentrează pe asigurarea unei funcționări eficiente a acesteia și înlăturarea dezechilibrelor existente, prin diverse intervenții și măsuri adresate atât șomerilor, cât și populației ocupate. Aceste politici sunt divizate în două categorii principale: politici pasive și politici active. *Politicile pasive*, care se referă la indemnizația de șomaj, fac să scadă presiunea financiară care apasă asupra șomerului, însă fără a avea vreun efect pozitiv asupra scăderii volumului global al șomajului. În contrast, *politicile active* presupun o intervenție directă și activă pe piața muncii și influențează real nivelul global de ocupare (subvenții, crearea de noi locuri de muncă, strategii de formare profesională etc.).

Prin urmare, intervențiile pe piața muncii presupun o gamă largă de servicii, măsuri și ajutoare financiare, fiecare având rolul său specific. Serviciile și măsurile formează politicile active ale pieței muncii, iar ajutoarele financiare sunt intervenții care oferă asistență financiară, directă sau indirectă șomerilor, reprezentând politicile pasive ale pieței muncii [2]. Concretizăm, că politicile active ale pieței muncii urmăresc obiectivul de a spori nivelul de ocupare a forței de muncă și de a reduce șomajul.

În Republica Moldova, „măsurile de ocupare a forței de muncă se asigură din contul mijloacelor bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat. Acestea includ: a) măsuri de promovare a ocupării forței de muncă; b) programe de facilitare a ocupării forței de muncă; c) asigurarea de șomaj” [8, art. 22]. Măsurile sunt implementate de ANOFM și au drept scop prevenirea șomajului, creșterea șanselor de ocupare în câmpul muncii a persoanelor aflate în

sometimes they have occasional income, or these conditions put the unemployed at risk of poverty.

At the national level, as an important document that prefigures the coordinates of efforts to support measures to increase employment by integrating the unemployed into the labour force, the National Employment Program for 2022-2026 is presented, which set for 2026 the target of 45% employment, and the unemployment rate of 3.0%.

Labour market intervention policies focus on ensuring the efficient functioning of the labour market and removing existing imbalances, through various interventions and measures targeting both the unemployed and the employed population. These policies are divided into two main categories: passive and active policies. *Passive policies*, which refer to unemployment benefits, reduce the financial pressure on the unemployed, but do not have any positive effect on reducing the overall volume of unemployment. In contrast, *active policies* involve direct and active intervention in the labour market and have a real impact on the overall level of employment (subsidies, creation of new jobs, training strategies etc.).

Therefore, labour market interventions involve a wide range of services, measures and financial support, each with its specific role. Services and measures form the active labour market policies, while financial subsidies are interventions that provide direct or indirect financial assistance to the unemployed, representing passive labour market policies [2]. Concretely, active labour market policies pursue the objective of increasing employment and reducing unemployment.

In the Republic of Moldova, “employment measures are funded from the state budget and the state social insurance budget. They include: a) measures to promote employment; b) programs to facilitate employment; c) unemployment insurance” [8, art. 22]. The measures are implemented by ANOFM and aim to prevent unemployment, increase the chances of employment of job seekers, stimulate employers to hire unemployed people and create new jobs, implement programs to protect people at risk of unemployment and ensure a high level of employment.

According to the data presented in the *Report on the realization in 2023 of the National Employment Program for 2022-2026*, several employment measures have been undertaken in

căutarea unui loc de muncă, stimularea angajatorilor pentru încadrarea șomerilor în câmpul muncii și crearea de noi locuri de muncă, implementarea unor programe privind protecția persoanelor cu risc de șomaj și asigurarea unui nivel înalt al ocupării.

Conform datelor prezentate în *Raportul privind realizarea în anul 2023 a Programului Național pentru Ocuparea Forței de Muncă pe anii 2022-2026*, în Republica Moldova au fost implementate o serie de măsuri pentru ocuparea forței de muncă. În prim plan menționăm revizuirea și operarea modificărilor în Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. Se așteaptă ca noile modificări, intrate în vigoare la 1 ianuarie 2024, să contribuie la angajarea mai rapidă a șomerilor în câmpul muncii.

Modificările introduse vizează următoarele aspecte: stabilirea de noi obligații pentru șomeri, pentru a-și asuma responsabilități, inclusiv informarea specialiștilor din subdiviziunile competente cu privire la rezultatele interviului de angajare și prezentarea unui raport individual despre acțiunile întreprinse în căutarea unui loc de muncă. De asemenea, termenul pentru înregistrarea repetată ca șomer a fost extins de la 3 la 6 luni. Criteriile de eliminare din evidență a șomerilor au fost, de asemenea, revizuite în cazul nerespectării obligațiilor, cum ar fi neprezentarea la vizitele programate în termen de 30 de zile sau refuzul participării la măsurile active și a acceptării locului de muncă adecvat. Noțiunea de „loc de muncă corespunzător” a fost actualizată, pentru a crește șansele de integrare în câmpul muncii a șomerilor care nu au reușit să se angajeze în primele 3 luni de la înregistrare.

Aceste modificări clarifică, de asemenea, responsabilitățile fiecărei părți implicate în inițierea unei afaceri, inclusiv perioada de semnare a contractului, perioada de finanțare, termenul pentru crearea locului de muncă, verificarea respectării obligațiilor contractuale și menținerea locului de muncă creat timp de 12 luni. În plus, au fost stabilite condiții ce permit șomerului, care a înființat o afacere, să solicite, după 12 luni, subvenții pentru achiziționarea echipamentelor tehnologice și dotarea spațiilor destinate activităților economice [12].

O atenție deosebită se acordă plasării în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități și cu statut de șomer. În anul 2023, ANOFM a înregistrat 1675 persoane cu dizabilități în această

Republica de Moldova – în foreground we mention the revision and operation of amendments to Law No. 105/2018 on the promotion of employment and unemployment insurance. The new changes, which entered into force on January 1, 2024, are expected to contribute to faster employment of the unemployed.

The amendments introduced concern the following aspects: the establishment of new obligations for the unemployed to assume responsibilities, including informing the specialists in the competent subdivisions about the results of the job interview and submitting an individual report on the actions taken in the search for a job. Also, the deadline for repeated registration as unemployed was extended from 3 to 6 months. The criteria for the de-registration of unemployed persons have also been revised in case of non-compliance with obligations, such as failure to show up for scheduled visits within 30 days or refusal to participate in active measures and to accept suitable employment. The notion of “suitable job” has been updated to increase the chances of integration into employment of unemployed people who have failed to find a job in the first 3 months after registration.

These amendments also clarify the responsibilities of each party involved in setting up a business, including the period for signing the contract, the funding period, the deadline for job creation, checking compliance with contractual obligations and maintaining the job created for 12 months. In addition, conditions have been laid down allowing unemployed people who have set up a business to apply after 12 months for subsidies for the purchase of technological equipment and for the equipping of premises for business activities [12].

Special attention is paid to the job placement of people with disabilities with unemployed status. In 2023, the ANOFM registered 1675 persons with disabilities in this situation, which constitutes 6.3% of all registered persons with unemployed status. During the same period, “268 persons with disabilities were placed in employment, equivalent to 16.0% of the total number of persons with disabilities registered with unemployed status. This result was made possible thanks to partnerships established with employers with the aim of integrating people with disabilities into the labour market” [11].

The practice of EU countries demonstrates an increasing diversification of active labour

situație, ceea ce constituie 6,3% din totalul persoanelor înregistrate cu statut de șomer. În aceeași perioadă, „au fost plasate în câmpul muncii 268 persoane cu dizabilități, echivalentul a 16,0% din numărul total al persoanelor cu dizabilități, înregistrate cu statut de șomer. Acest rezultat a fost posibil datorită parteneriatelor stabilite cu angajatorii, cu scopul de a integra pe piața muncii persoanele cu dizabilități” [11].

Practica statelor UE demonstrează o diversificare tot mai mare a politicilor active de intervenție pe piața muncii adaptate la nevoile individuale ale lucrătorilor. Acestea pun tot mai mult accent pe consolidarea cerințelor privind disponibilitatea muncii și obligațiile reciproce ale beneficiarilor. Or, „aceasta înseamnă că beneficiarii indemnizațiilor trebuie să desfășoare activități monitorizate de căutare a unui loc de muncă și să-și amelioreze capacitatea de inserție profesională, „în schimbul” indemnizațiilor. În ultimii ani, statele membre au acordat o mai mare prioritate realizării unei coordonări eficiente dintre măsurile active, gestionarea indemnizațiilor și politicile de rentabilizare a muncii, astfel încât, să se pună în aplicare strategii consecvente de inserție profesională” [4, pag. 5].

Concluzii

Numărul șomerilor, oarecum în creștere în Republica Moldova, produce efecte negative, pe de o parte, asupra economiei prin eforturile financiare asociate plății indemnizațiilor de șomaj, iar pe de altă parte, asupra capacității de utilizare a forței de muncă, care nu poate contribui la sporirea producției de bunuri și servicii. Scade calitatea vieții șomerilor, dat fiind faptul că indemnizația de șomaj este cu mult mai mică decât salariul mediu, iar perioadele de plată sunt limitate, timp în care nu toți reușesc să se încadreze în câmpul muncii. Totodată, nu toate persoanele neangajate pot obține statutul de șomer înregistrat, neîntrunind condițiile legale, situația aceasta generând sărăcia. Starea materială a șomerilor este afectată în mod direct de perioadele de șomaj, precum și starea morală și fizică a acestora, generând alienarea de la viața social-politică și crize de identitate.

De aceea, bunăstarea șomerilor depinde, în mare măsură, de complementarea măsurilor pasive, care oferă suport financiar pentru șomerii înregistrați, cu cele active, măsuri care au menirea de a oferi consiliere și a acorda ajutor în căutarea unui nou loc de muncă, inclusiv prin servicii de ghidare în carieră, instruire la locul de

market intervention policies tailored to the individual needs of workers. They place increasing emphasis on strengthening work availability requirements and mutual obligations of beneficiaries. However, “this means that benefit recipients must carry out monitored job-search activities and improve their employability 'in return' for benefits. In recent years, Member States have given greater priority to ensuring effective coordination between active measures, benefit management and return-to-work policies so that consistent employability strategies are put in place” [4, p. 5].

Conclusions

The somewhat increasing number of unemployed in the Republic of Moldova has a negative impact on the economy, on the one hand, due to the financial efforts associated with the payment of unemployment benefits, and on the other hand, on the capacity of the labour force, which cannot contribute to the increased production of goods and services. It lowers the quality of life of the unemployed, as unemployment benefits are much lower than the average wage and the payment periods are limited, during which not everyone manages to find work. At the same time, not all unemployed people can obtain the status of registered unemployed because they do not meet the legal conditions, which leads to poverty. The material state of the unemployed is directly affected by periods of unemployment, as is their moral and physical state, leading to alienation from social and political life and identity crises.

Therefore, the well-being of the unemployed depends to a large extent on complementing passive measures, which provide financial support for the registered unemployed, with active measures, which are designed to provide advice and help in finding a new job, including career guidance services, on-the-job training, voucher-based training, retraining, job subsidization, counselling and business start-up support, which also represent financial support from the state, essential for effective support of the unemployed.

The shift from passive to active policies highlights the effectiveness of labour market policies, especially their positive aspects. Active policies help to improve the quality of the labour force, increase labour supply, and encourage more active participation of the unemployed in job search. There is an increasing need for adaptability of people to jobs and mobility of the

muncă, cursuri de formare profesională pe bază de voucher, cursuri de recalificare, subvenționarea locurilor de muncă, consultanță și sprijin în inițierea unei afaceri, care, de asemenea, reprezintă un suport financiar din partea statului, esențial pentru sprijinul eficient al șomerilor.

Reorientarea politicilor pasive către cele active evidențiază eficiența politicilor de pe piața muncii, în special a aspectelor pozitive ale acestora. Politicile active contribuie la îmbunătățirea calității forței de muncă, la creșterea ofertei de muncă și încurajează o participare mai activă a șomerilor în căutarea de noi locuri de muncă. Se impune tot mai frecvent necesitatea adaptabilității persoanelor la locurile de muncă și a mobilității forței de muncă în raport cu condițiile pieței muncii, în scopul diminuării riscului de a deveni șomer.

Notă: Articolul a fost elaborat în cadrul Subprogramului 030101 „Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova, în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană”, finanțare instituțională.

workforce in relation to labour market conditions to reduce the risk of becoming unemployed.

Note: The article was developed within the framework of Subprogram 030101 “Strengthening the resilience, competitiveness, and sustainability of the economy of the Republic of Moldova in the context of the accession process to the European Union”, institutional funding.

Bibliografie/Bibliography:

1. ANOFM. *Raport analitic privind ocuparea forței de muncă și tendințele pieței muncii 2023* [online] [citată 21 iulie 2024]. Disponibil: www.anofm.md
2. BÎRCĂ, A., PRODAN, A. Evaluarea implementării politicilor active aferente pieței muncii din Republica Moldova. În: *Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale* [online]: conf. șt. intern., 29-30 octombrie 2021. Chișinău: CEP USM, 2021, pp. 340-348 [citată 12 mai 2024]. Disponibil: <https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/2952>
3. Cel mai scăzut nivel al șomajului în zona euro din ultimii 26 de ani – date Eurostat. *Economica.net – Business la minut* [online] [citată 14 mai 2024]. Disponibil: https://www.economica.net/cel-mai-scazut-nivel-al-somajului-in-zona-euro-din-ultimii-26-de-ani-date-eurostat_757682.html#:~:text=Rata%20%C5%9Fomajului%20%C3%AE%20zona%20euro,din%20zona%20euro%2C%20transmite%20AFP.
4. COMISIA EUROPEANĂ. *Politici active în domeniul pieței forței de muncă* [online] [citată 10 septembrie 2024]. Disponibil: https://commission.europa.eu/document/download/a42d806a-7007-498f-a758-b95abd63a1f0_ro?filename=european-semester-thematic-factsheet-active-labour-market-policies_ro.pdf
5. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. *Forța de muncă: ocuparea și șomajul în anul 2023* [online] [citată 17 august 2024]. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-anul-2023-9430_61083.html
6. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. *Forța de muncă: ocuparea și șomajul în trimestrul I 2024* [online] [citată 10 septembrie 2024]. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-trimestrul-i-2024-9430_61286.html
7. *Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă* [online]: nr. 1276 din 26.12.2018 [citată 19 septembrie 2024]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122928&lang=ro

8. *Lege cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj* [online]: nr. 105 din 14.06.2018 [citată 13 august 2024]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105474&lang=ro
9. POSTOLACHI, V., SCUTARU, A. The impact of the employment of labor policies =Impactul politicilor de ocupare a forței de muncă. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere* [online]: conf., 29 octombrie 2021. Iași: Performantica, 2021, vol. 40, pp. 407-414 [citată 18 august 2024]. ISBN 978-606-685-831-1. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/407-414_0.pdf
10. *Programul național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026* [online] [citată 21 august 2024]. Disponibil: <https://social.gov.md/wp-content/uploads/2023/04/Programul-national-de-ocupare-a-forței-de-munca-2022-2026.pdf>
11. ANOFM. *Raport de activitate al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2023* [online] [citată 30 septembrie 2024]. Disponibil: https://anofm.md/view_document?nid=20702
12. MINISTERUL MUNCII SI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA. *Raport privind realizarea în anul 2023 a Programului național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026* [online] [citată 29 august 2024]. Disponibil: <https://social.gov.md/wp-content/uploads/2024/04/Raport-privind-realizarea-in-anul-2023-a-Programului-national-pentru-ocuparea-forței-de-munca-pe-anii-2022-2026.pdf>
13. *Situația statistică a șomajului înregistrat la ANOFM în iulie 2024* [online]: Notă de monitorizare [citată 21 august 2024]. Disponibil: https://www.anofm.md/view_document?nid=20775
14. STANA, G., ROȘCA, P. Șomajul, consecințele lui și măsurile de combatere. *Analele Universității Libere Internaționale din Moldova (Seria Economie)* [online]. 2010, nr. 11, pp. 120-128 [citată 20 martie 2024]. ISSN 1857-1468. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/120_128_Somajul%2C%20consecintele%20lui%20si%20masurile%20de%20combatere.pdf